

Tájékoztató anyag a Balaton Fejlesztési Tanács 2018. október 5-én tartandó ülésére

KIVONAT

1. Balaton levezető rendszerének korszerűsítése KEHOP-1.3.0-15-2015-00007 számú projekt bemutatása:

A projekttel szembeni szakmai elvárás a rekonstrukciós munkálatok elvégzése a Sió-csatornán és műtárgyain, amely munkálatok eredményeként javulnak a vízkészletekkel történő fenntartható gazdálkodás feltételei, továbbá jelentősen javulnak a Balaton vízszintszabályozásának feltételei, valamint a Sió-zsilipen és Sió-csatornán való biztonságos, károkozás-mentes vízleeresztés feltételei. 12 Mrd Ft keretösszegeből megvalósuló, - a 1084/2016. Korm. határozat értelmében- kiemelt jelentőségű projekt.

2. Sió-csatorna, Nádor-csatorna és Völgységi-patak védműveiben bekövetkezett károsodások helyreállítása című projekt bemutatása

A Sió-csatornán történt 2018. tavaszi vízeresztés során a Kapos folyó és a Somogyi-dombság vízgyűjtő területeiről több árhullám is érkezett, melyek közül a Kaposon érkezők több alkalommal is elérték, vagy meghaladták a Dombóvári vízmércén a III. fokozatot. A Kaposon levonuló árhullám Kurd és Pincehely térségében elérte a 45-48 m³/s mértéket. Mindez a Sió-csatorna Simontornyai szelvényében a védekezési időszak alatt jelentős árvízi fokozati vízállásokat okozott, melyhez még hozzá adódott a becsatlakozó kisvízfolyások vízhozama. Az elrendelt készültségek a teljes Sió szakasz őrzésait, valamint a Nádor csatorna és a Völgységi patak őrzésait érintették, amely nyomán helyreállítási munkák elvégzése vált szükségessé.

3. A balatoni vízkészlet fenntartható gazdálkodásának, vízhasználatának javítása, a szükséges infrastrukturális feltételek biztosításával

A „Balaton kiemelt turisztikai fejlesztési térség meghatározásáról és a térségben megvalósítandó egyes fejlesztések megvalósításához szükséges források biztosításáról” szóló 1861/2016. (XII. 27.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. határozat) 2. sz. mellékletében szerepel, az Országos Vízügyi Főigazgatóság feladatellátását is érintő, „a balatoni vízkészlet fenntartható gazdálkodásának, vízhasználatának javítása, a szükséges infrastrukturális feltételek biztosításával” című húzóprojekt. A húzóprojekt megvalósítása által kitűzött fejlesztési cél az alábbi projektek megvalósításával biztosítható.

- A Balaton déli parti kisvízfolyások védképességének javítása
- A Balaton új üzemeltetési rendjéhez szükséges fejlesztések - mederkotrások
- A Balaton új üzemeltetési rendjéhez szükséges fejlesztések - Mélyfekvésű területek feltöltése, partbiztosítások rendezése, vízminőségvédelem fejlesztése

4. Preventív intézkedések a Balatont érintő vízminőségi problémák hosszú távon fenntartható kezelésére

A projekt célkitűzése a Balaton vízminőségének megőrzése, annak javítása, a Balaton északi partján lévő torkolati szűrőmezők állapotfelmérésén alapuló fejlesztési szükségesség meghatározásával, ami közvetlenül a Balatonba jutó tápanyag- (N-, P-formák) -többlet helyben tartását, visszatartását valósítja meg.

5. Vízkészlet-gazdálkodás, öntözés

A Balaton részvízgyűjtő terület 5 765 km², amelyen összesen 118 víztest (90 vízfolyás, 11 állóvíz és 15 felszín alatti) található.

A Balaton vízgyűjtőterületének 31%-a szántó, 28%-a erdő, 12%-a rét-legelő, 6%-a tó, vízfolyás, 5%-a szőlő, gyümölcsös, 3%-a vizenyős terület.

A Balaton-Déli vízgyűjtő terület 8 vízfolyásának éves vízhozama 81,7 10⁶ m³, ebből a legnagyobb a Nyugati övcsatorna, majdnem felét, 34,7 10⁶ m³ –t tesz ki. Az éves megoszlás viszont nagyon hektikus, a 8 vízfolyás éves közép-vízhozama 2,8 m³/s, mely augusztusban átlagosan 0,4 m³/s-ra csökken, ami megnehezíti az öntözési felhasználást. A kisvízfolyások vízkészlete már teljesen lekött, jelentősebb mezőgazdasági vízhasználat fejlesztés csak tározással lehetséges. Száraz évben 6-8 millió m³, csapadékos évben 40-45 millió m³ belvíz kerül szivattyúzásra a tóba.

A Balaton vízgyűjtőjén az országos átlaghoz képest kisebb arányban öntöznek, a 290 ezer ha mezőgazdasági területnek csak a 0,57%-át öntözik, az országos átlag 1,75%.